

Sygn. akt: I C 150/23 upr

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2023 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Anna Wołujewicz
Protokolant:	p.o. protokolanta sądowego Daria Kowalczyk

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2023 roku w Człuchowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko B. G.

o zapłatę

oddala powództwo.

Sygn. akt I C 150/22

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w B. wniósł pozew przeciwko B. G. o zapłatę kwoty 4.602,82 zł z odsetkami umownymi w wysokości maksymalnych odsetek ustawowych za opóźnienie oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż w dniu 27 lutego 2019 r. roku pozwana zawarła ze stroną powodową umowę pożyczki gotówkowej nr (...). W umowie pozwana zobowiązała się do zapłaty kwoty 16.812 zł. Na kwotę zobowiązania składa się całkowita kwota pożyczki 7.250 zł, opłata przygotowawcza 129 zł, wynagrodzenie prowizyjne 6.021 zł. oraz odsetki umowne określone w pkt 1,2 w wysokości 2.312 zł. Ponadto w pozwie wskazano, że pozwana zdecydowała się na zakup usługi (...) za kwotę 1100 zł, w związku z czym całkowity koszt pożyczki wyniósł 9.562zł. Kwota zobowiązania miała być spłacona w 36 ratach po 467 zł. W wykonaniu umowy stronie pozwanej została wypłacona kwota 7.250 zł., a termin płatności upłynął w dniu 9 marca 2022 r. Tytułem spłaty pożyczki strona pozwana do dnia wniesienia pozwu dokonała wpłaty w łącznej wysokości 11.930,18 zł. Zdaniem powoda wszelkie wpłaty zostały zaliczone zgodnie z pkt 2.5 umowy. W związku z powyższym pozwana nie spłaciła w całości swojego zobowiązania, a tym samym zdaniem strony pozew jest zasadny.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 lutego 2019 r. pozwana B. G. zawarła z (...) S.A. umowę pożyczki gotówkowej nr (...) na podstawie której powód wypłacił pozwanej pożyczkę w wysokości 7.250zł., natomiast pozwana zobowiązała się do zapłaty na rzecz powoda łącznej kwoty 16812 zł. Spłatę zobowiązania rozłożono na 36 miesięcznych rat w wysokości po 467 zł każda.

dowód: umowa pożyczki gotówkowej k. 5-10

Pozwana zaprzestała wywiązywać się z ciążącego na niej zobowiązania i nie spłacała rat pożyczki zgodnie z ustalonym kalendarzem spłat. Powód pismem z dnia 11 lipca 2022 roku wezwał pozwaną do zapłaty zaległych rat pożyczki w łącznej wysokości 4.618,25 zł.,

bezsporne, ponadto dowód: pismo k. 12, potwierdzenie nadania k.113

Pozwana z tytułu zawartej umowy wpłaciła na rzecz powoda kwotę łącznie kwotę 11.930,18 zł.

bezsporne ponadto dowód: zestaw wpłat k.11

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zaznaczyć należy, że jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd na mocy art. 339 § 1 k.p.c. wyda wyrok zaoczny, przyjmując za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. W judykaturze utrwalony został pogląd, który nie jest kwestionowany również w nauce, iż przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia Sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów. Sąd nie jest zatem zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach. W przypadku stwierdzenia braku podstaw do uwzględnienia żądania pozwu, Sąd wyrokiem zaocznym oddala powództwo (porównaj: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1972r. III CRN 30/72, Legalis nr 16294, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 1999r. I CKU 176/97, Prok. I Pr. 1999 nr 9, poz. 30, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 1996r. I CRN 26/96, OSNC 1996 nr 7-8, poz. 108).

W niniejszej sprawie pozwana nie stawiła się na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę, jak również nie wypowiedziała się co do twierdzeń podnoszonych przez powoda w uzasadnieniu pozwu. Stosownie więc do treści art. 339 § 2 k.p.c. uzasadnione było wydanie wyroku zaocznego. Sąd nie może jednak przyjąć za prawdziwe twierdzeń powoda, jeżeli budzą one wątpliwości. W sformułowaniu art. 339 § 2 k.p.c. mowa jest o przyjęciu za prawdziwe twierdzeń powoda, jeżeli „nie budzą one uzasadnionych wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy”. Uzasadnione wątpliwości mogą powstać w wypadku, kiedy twierdzenia powoda zawarte w pozwie odnośnie stanu faktycznego sprawy, są ze sobą sprzeczne, nie zawierają pełnego stanu faktycznego pozwalającego na rozstrzygnięcie sprawy, wskazują na brak legitymacji procesowej powoda lub pozwanego itp. (porównaj: komentarz do art. 339 k.p.c. pod redakcją Zieliński – system Legalis)

Ocena zgodności z prawdą twierdzeń powoda następuje na podstawie materiału procesowego znajdującego się w aktach sprawy. Nie budzi wątpliwości, że obowiązkiem strony powodowej jest dołączenie do pozwu dowodów, które umożliwią Sądowi weryfikację twierdzeń pozwu pod kątem spełnienia przesłanek z art. 339 k.p.c..

Zdaniem Sądu brak było podstaw do ustalenia stanu faktycznego jedynie w oparciu o twierdzenia, które zostały zawarte w uzasadnieniu pozwu, albowiem wątpliwości Sądu wzbudziła wysokość należności z tytułu prowizji i zakup usługi (...). Nie ulega wątpliwości, że dochodzona w niniejszej sprawie wierzytelność wynika z umowy pożyczki zawartej między pozwaną i powodem. Podkreślić należy, że pozwana występowała jako konsument, a zarówno normy prawa wspólnotowego chronią praw konsumentów, ale także polski ustawodawca wprowadził szczególną ochronę tej grupy uczestników obrotu cywilnego jako słabszej strony stosunków zobowiązaniowych zapewniając im ochronę przed stosowaniem przez silniejszego przedsiębiorcę, profesjonalnie działającego w obrocie, postanowień kształtujących ich prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i wywierający szkodliwy wpływ na ich interesy, ustawodawca wprowadził szczególne regulacje prawne chroniące konsumenta. Powyższe wynika zarówno z art. 76 Konstytucji RP, zgodnie z którym władze publiczne chronią konsumentów, użytkowników i

najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi jak i przepisów ustawowych. **Zgodnie z prawem unijnym TSUE** (por. wyr. Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 13 września 2018 r. (C-176/17), Sąd ma obowiązek zbadać czy **w umowach z konsumentami nie występują niedozwolone klauzule umowne lub inne postanowienia naruszające prawa konsumentów.**

Umowy zawarte z konsumentem podlegają ocenie w świetle klauzuli generalnej z art. 385¹ § 1 k.c. z wyłączeniem jedynie jednoznacznie sformułowanych postanowień określających główne świadczenia stron oraz tych postanowień, na których treść konsument miał rzeczywisty wpływ, co musi zostać wykazane przez oferenta. W ramach sądowej kontroli umów należy dokonać oceny, czy określone postanowienie umowne zawiera cechy postanowienia niedozwolonego, a mianowicie czy jest ono nieuzgodnione indywidualnie z konsumentem i czy kształtuje jego prawa oraz obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Nie ulega wątpliwości, że strony postępowania łączyła umowa pożyczki. Zgodnie z treścią art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem. Z kolei w myśl art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2014 roku, poz. 1497 ze zm.) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się między innymi umowę pożyczki.

Przy umowie pożyczki, głównymi świadczeniami stron są: po stronie pożyczkodawcy udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy, zwrot tych środków (tak zwany depozyt nieprawidłowy). Umowa pożyczki została przy tym ukształtowana w kodeksie cywilnym w taki sposób, że co do zasady może być zarówno umową odpłatną, jak i nieodpłatną. W przypadku zawarcia przez strony odpłatnej umowy pożyczki, wynagrodzenie pożyczkodawcy winno być wyraźnie określone w umowie. Zwyczajowo formę wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału stanowią odsetki, ewentualnie zapłata prowizji. Ustawodawca, aby przeciwdziałać ocenianemu negatywnie w świetle zasad współzycia społecznego zjawisku lichwy oraz aby chronić interesy słabszych uczestników obrotu gospodarczego, jakimi zazwyczaj są konsumenci, wprowadził przy tym do kodeksu cywilnego instytucję odsetek maksymalnych, których wysokość winna stanowić podstawowe odniesienie do oceny ekwiwalentności wysokości wynagrodzenia pożyczkodawcy ustalonego w umowie. Stopa tych odsetek ustalana jest w odniesieniu do aktualnej stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego i odzwierciedla bieżący układ stosunków gospodarczych, „cenę” pieniądza w obrocie międzybankowym i poziom inflacji, zapewnia więc pożyczkodawcom godziwy zysk. Z drugiej strony jej wprowadzenie nie pozwala podmiotom uprzywilejowanym, jakim zwykle w obrocie z konsumentami znajdującymi się w trudnej sytuacji materialnej, niewykształconymi lub mającymi trudności intelektualne z rozeznaniem konsekwencji swojego działania, są pożyczkodawcy, na wykorzystywanie przymusowego położenia słabszej strony umowy. Odsetki, obok prowizji za udzielenie pożyczki, stanowią wynagrodzenie pożyczkodawcy za korzystanie przez kredytobiorcę z jego środków finansowych. Trzeba też podkreślić, że umowa pożyczki, sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym, powinna jasno określać, które opłaty i prowizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Te ostatnie powinny zostać przy tym określone w wysokości rzeczywiście ponoszonej przez pożyczkodawcę tak, aby nie stanowiły ukrytego źródła zysku. Ponadto z istotą pożyczki sprzeczne jest „przeniesienie” na rzecz biorącego pożyczkę sum pieniężnych, których w rzeczywistości nigdy on nie otrzymuje, a które automatycznie zostają zaliczone na poczet związanych z pożyczką kosztów i opłat lub umów dodatkowych. W wyniku tego pożyczkobiorca byłby bowiem zobowiązany do spłaty znacznego zobowiązania, nie otrzymując przy tym na własność żadnych środków pieniężnych.

Taką konstrukcję umowy pożyczki należy więc uznać za sprzeczną z zasadą swobody umów wyrażoną w art. 353¹ k.c., zgodnie z którą strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Zgodnie bowiem z treścią art. 385¹ § 1 k.c., jak już powyżej wskazano, postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób spreczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4). Przy czym pod pojęciem konsumenta kodeks cywilny w art. 22¹ k.c. wskazuje osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Obie wskazane w art. 385¹ § 1 k.c. formuły prawne służą ocenie tego, czy klauzule umowne przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej w zakresie kształtowania praw i obowiązków stron konsumenckiego stosunku obligacyjnego twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta (porównaj: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04).

W rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku.

Abuzywne postanowienie umowne kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób spreczny z dobrymi obyczajami, która to sprzeczność rażąco narusza jego interesy. Istotą dobrych obyczajów jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. W stosunkach z konsumentami powinien wyrażać się on informowaniem o wynikających z umowy uprawnieniach, niewykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty przy zawieraniu umowy i jej realizacji, rzetelnym traktowaniu konsumenta jako równorzędnego partnera umowy. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można więc uznać działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Działania te potocznie określa się jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (porównaj: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 sierpnia 2011 roku VI ACa 262/11).

Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie, dodatkowe koszty pożyczki obejmujące prowizje i Twój Pakiet zostały określone na zawyżonym, niezajdującym żadnego uzasadnienia, poziomie. Opłaty te zostały ustalone w stałej zryczałtowanej wysokości, niezależnie od faktycznie poniesionych wydatków, przez co dochodzi do braku ekwiwalentności świadczeń stron umowy pożyczki i skutkuje bezpodstawnym wzbogaceniem się strony powodowej. Wprowadzenie przez powoda opłat w wysokości wskazanej w umowie godziło w dobre i uczciwe praktyki kupieckie oraz w sposób rażąco naruszało interes pozwanego jako konsumenta.

W tym miejscu zauważyć należy, iż za niedozwolone klauzule umowne, w świetle art. 385¹ § 1 k.c., należy uznać takie postanowienie umowne, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, w rzeczywistości stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukryte przed konsumentem, pozwalającego mu omijać przepisy dotyczące wysokości odsetek maksymalnych oraz niedopuszczalności kary umownej za niespełnienie świadczenia pieniężnego (art. 483 § 1 k.c.).

Przenosząc zatem powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, w ocenie Sądu należy stwierdzić, iż zawarte w umowie stron postanowienia dotyczące prowizji stanowią niedozwolone klauzule umowne, przede wszystkim z uwagi

na jej wysokość (6021 zł.). Zaznaczyć należy, że prowizja stanowi ponad 83 % kwoty udzielonej pożyczki i brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia w tym zakresie. W ocenie Sądu opłata ta stanowi dodatkowe wynagrodzenie za udzielenie pożyczki (korzystanie z kapitału), które ma na celu obejście przepisów o odsetkach maksymalnych. W umowie przewidziano że za wynagrodzenie prowizyjne za udzielenie pożyczki pożyczkobiorca zobowiązuje się zapłacić 6021 zł. Powód nie wykazał przy tym w żaden sposób wyliczenia ww. kwoty, biorąc pod uwagę całkowitą kwotę pożyczki, tj. 7250 zł kwota 6021 zł jest całkowicie dowolna i nie wynika z jakichkolwiek wyliczeń.

Nadmienić należy, że pożyczkodawca w kosztach pożyczki uwzględnił również opłatę przygotowawczą w wysokości 129 zł., która nie została zakwestionowana przez Sąd. Ponadto brak jest uzasadnienia pobrania od pozwanego kwoty z tytułu opłaty za Twój Pakiet, który gwarantował pozwanej m.in. możliwość skorzystania z odroczenia rat pożyczki lub ich obniżenia. Brak jest informacji, czy powód informował pozwaną o możliwości skorzystania z Twojego Pakietu, jeżeli pojawiły się trudności w opłaceniu rat, skoro działał jako profesjonalista i naliczał opłaty z tego tytułu.

Wobec powyższego Sąd uznał, że roszczenie powoda w zakresie prowizji i twojego pakietu budzą uzasadnione wątpliwości i nie mogą zostać uwzględnione. W związku z powyższym roszczenie co do kwoty 4.602,82 zł, (niższe niż wysokość nienależnej prowizji i twojego pakietu) należało oddalić.